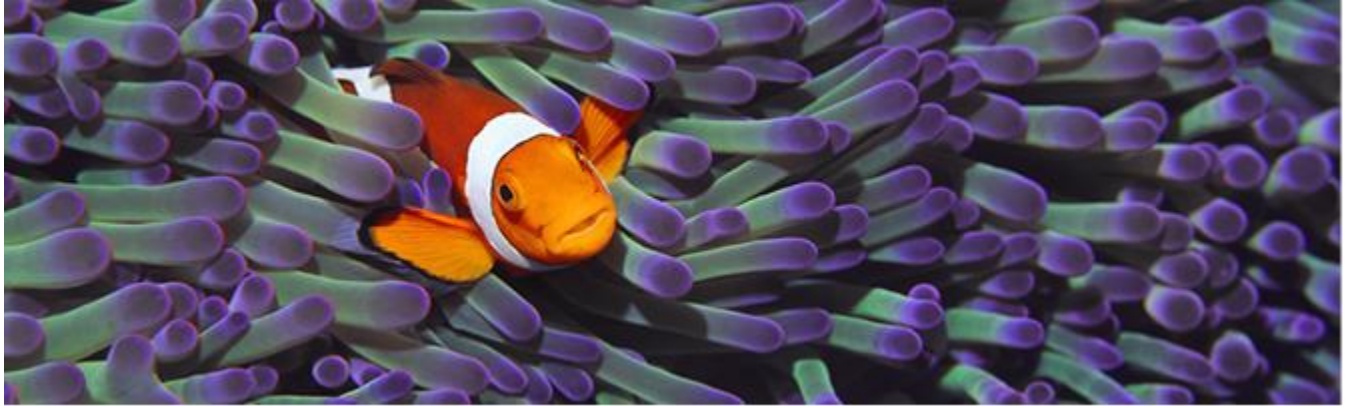

AquaCalculator Rifaquarium Compendium - Deel 5

Anemonen in zeewateraquaria

Anemonen zijn prachtige wezens en de gastheren voor anemoonvissen die erin "kruipen".

Vóór de aankoop moet je je informeren over de omstandigheden waarin ze gehouden moeten worden!

Anemonen zijn veeleisende dieren en vereisen voldoende grote, goed ingerichte en stabiele zoutwatertanks. Bovendien zijn te koop aangeboden dieren soms zo verzwakt door transport of onjuiste houderij dat ze weinig overlevingskansen hebben.

Volg de aanbevelingen van deze FAQ op en je hebt de beste kansen om binnenkort bij jou thuis van dit wonder der natuur te genieten.

Wij wensen u veel succes
(Martin Kuhn en het AquaCalculator-team)

AquaCalculator

...de referentiesoftware voor toegewijde zeeaquarianen.

Info en download: www.acalc.de / www.aquacalculator.com

AquaCalculator wordt ondersteund door:

www.fauamarin.de

Laatst bijgewerkt: 1. September 2022

Inhoud

Voorwoord.....	6
Deel I - Wat u moet weten.....	7
1.1 Structuur.....	7
1.2 Voortplanting.....	9
1.3 Anemoonsoorten.....	9
1.4. Bijpassende gastheer-anemoon/vissoort.....	10
1,5 Anemoonvis.....	11
Deel 2 - Vóór de aankoop.....	12
2.1 Herkennen van gezonde anemonen.....	12
2.2 De juiste anemoon voor uw aquarium.....	14
2.3 Verschillende anemonen samen in één bak.....	15
2.4 Geschikte bekken.....	16
2.5 Tankgrootte voor een op de soort afgestemde houderij.....	17
2.6 Stroming en technologie.....	19
2.7 Voorwaarden voor een succesvolle veehouderij.....	20
2.8 Met of zonder anemoonvis?.....	21
2.9 Gevaren voor andere bewoners van het aquarium.....	21
Deel 3 - Inbrengen en acclimatisatie.....	22
3.1 Acclimatisatie.....	22
3.2 Je anemoon wikkelt zich om je hand?.....	22
3.3 Optimale positie in het bekken.....	22
3.4 Anemonen in beweging.....	23
3.4 Verwijderen of verplaatsen van anemonen.....	24
3.5 Tussentijds kooien vóór geplande verhuizing/transport.....	25
Deel 4 - Voeding.....	26
4.1 Voeden anemonen?.....	26
4.2 Andere dieren stelen voedsel van mijn anemoon.....	27
4.3 Eet mijn anemoon vissen of andere dieren?.....	28
Deel 5 - Voortplanting.....	29
5.1 Divisie.....	29
5.2 Tot deling brengen.....	30
5.3 Het met geweld splitsen van een anemoon.....	30

Deel 6	- Gedrag	31
6.8	Mijn anemoon is verdwenen in mijn rifinstallatie	31
6.9	Schade aan koralen	32
Deel 7	- Gezondheidsonderwerpen	32
7.1	Mijn anemoon ziet er niet zo goed uit - Wat moet ik doen?	33
7.2	"Gebleekte" anemonen	34
7.3	"Gekleurde" anemonen	38
7.4	Tentakels krullen/draaien	39
7.5	Er loopt iets uit de mond	39
7.6	Anemoon lijkt ondersteboven - vooral bij de mond.	40
7.7	Anemoon krimpt en zet uit	40
7.8	Anemoon hecht zich niet vast / rolt rond in de bak	41
7.7	Anemoon rookt uit mond	Fehler! Textmarke nicht definiert.
7.8	Medicatie?	42
7.9	Tentakels van de anemoon worden korter/verdwijnen	43
7.10	Het trieste einde	44
Deel 8	- Bronnen van gevaar	45
8.1	Stromingspompen	45
8.2	Mijn anemoon is gescheurd in	49
8.3	Anemoonvissen beschadigen mijn anemoon	49
8.6	Aanvallen door rifbewoners	50
Deel 9	- Andere	51
9.1	Vervanging voor gastheeranemonen?	51
9.4	Andere anemoonsoorten (geen gastheeranemonen)	52
9.3	Waarom zijn sommige anemonen kleurrijk en andere eerder bleek?	53
9.4	Gevaar voor de mens?	54
9.5	Voeden anemoonvissen je anemoon?	54
Deel 10	- Soortenlijst	55
10.1	Cryptodendrum Adhaesivum (knobbelrandanemoon of pizzakanemoon)	56
10.2	Entacmaea quadricolor (Bubbelanemoon, Koperanemoon)	56
10.3	Heteractis aurora (glasparel of zandanemoon)	59
10.4	Heteractis crispa (lederanemoon)	60
10.5	Stichodactyla haddoni (Tapijtanemoon)	62
10.6	Stichodactyla gigantea (Reuzenanemoon)	65
10.7	Heteractis magnifica (prachtanemoon, roodvoetanemoon)	67
10.8	Heteractis malu (Hawaianemoon)	69

10.9 Macrodictyla dorensis	(Kurkentrekkeranemoon).....	71
10.10 Stichodactyla mertensii	(Merten's reuzenanemoon).....	72
Afdruk.....		56
Bronnen en persoonsgegevens.....		73

Uitsluiting van aansprakelijkheid

De informatie en aanbevelingen in dit compendium geven de stand van de kennis weer op het tijdstip van de auteur van de laatste bijwerking.

Er kan geen garantie worden gegeven voor de actualiteit en juistheid van de inhoud!

Symboliek

INFORMATIE

Belangrijke opmerking

WAARSCHUWING

Dingen die bijzonder vaak verkeerd worden gedaan/begrepen

Dat moet je zeker NIET doen.

COMPLEX ONDERWERP

Voor gevorderden - neem de tijd om door te lezen.

Over ons

Wij zijn een 3-koppig software ontwikkelingsteam en sinds 2005 streven wij ernaar om rifaquarianen wereldwijd op de best mogelijke manier te ondersteunen in hun hobby. Wij zijn zelf enthousiaste MW-aquarianen, geen dealers of fabrikanten van aquariumproducten.

Martin Kuhn

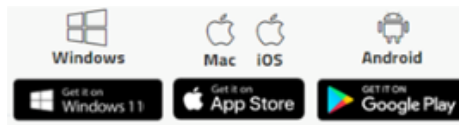
Michel Mohrmann

Alexander Karkossa

Onze uitgaven worden gefinancierd door inkomsten uit ons computerprogramma **AquaCalculator** dat speciaal is ontworpen voor zeeaquarianen.

De licentiekosten bedragen minder dan 10€ per jaar. U kunt dan AquaCalculator gebruiken op zoveel van uw eigen apparaten als u wilt. Elke licentie is gekoppeld aan één van de vier verschillende besturingssystemen, voor elk waarvan wij aparte versies maken en onderhouden.

Enkele duizenden aquarianen gebruiken ons programma reeds en konden met succes de waterwaarden van hun aquariums verbeteren. Ingewikkelde berekeningen, b.v. voor de dosering van zouten of extra chemicaliën, worden door onze software voor u uitgevoerd. Ook de waterwaarden, de bezetting van de bak en de onderhoudswerkzaamheden kunnen perfect worden gedocumenteerd.

Met elke licentie steunt en waardeert u ons ontwikkelingswerk!

Voorwoord

Veel van de informatie in dit compendium is afkomstig uit "The Anemone FAQ" van (Greg Peterson en Marina Peters van <http://reefcentral.com>). Hartelijk dank, jullie hebben geweldig werk verricht! We hebben de FAQ uitgebreid en geactualiseerd en meer fotodocumentatie toegevoegd.

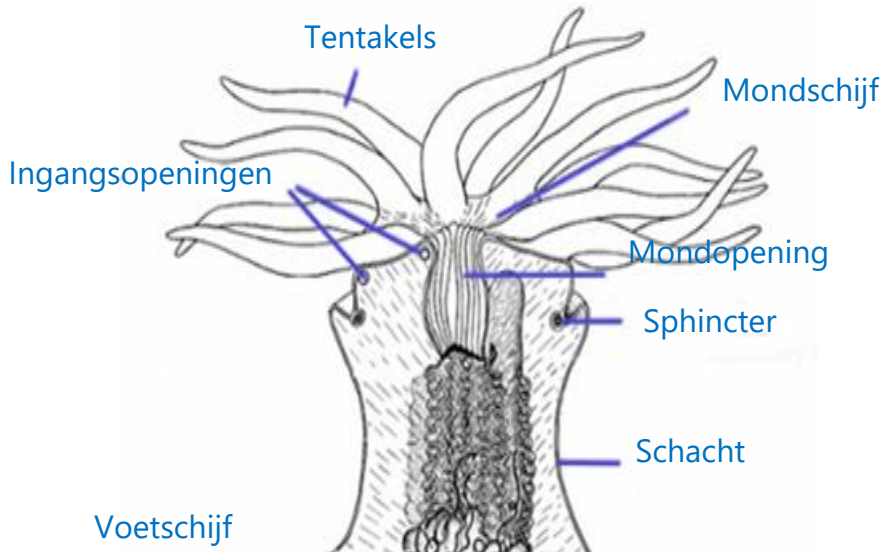
De aanbevelingen voor het houden van de dieren zijn in overeenstemming gebracht met de gegevens van Marubis e.V. (www.meerwasserforum.info www.marubis.de)

Deel I - Wetenswaardigheden

1.1 Structuur

Definitie: koraalachtige wezens die dingen kunnen "netelen" en "plakken".

Anemonen hebben een voetschild, een zuilvormige schacht, en een mondschild met tentakels. Ze hebben zoöxanthellen (algachtige weefsels) en gebruiken licht als energiebron. Zoöxanthellen leveren de energie die nodig is om te overleven en te gedijen, en daarom worden gastheeranemonen meestal aangetroffen in ondiep water met een hoge lichtintensiteit. Ze zijn ook voortdurend op zoek naar plankton of ander voedsel, dat ze met hun tentakels uit het water vangen.

Anemonen hebben een duidelijk geslacht (mannelijk/vrouwelijk) dat voor ons aquarianen niet te onderscheiden is. Ze hebben een levensverwachting van > 100 jaar.

De naam "*gastheeranemoon*" komt van het feit dat de anemoon door sommige wezens als gastheer wordt beschouwd. Daartoe behoren in het bijzonder anemoonvissen. Sommige anemonen zijn ook gastheer van anemoonkrabben of anemoongarnalen.

Anemoonvissen knuffelen in hun anemoon

Anemoonkrab in anemoon

1.2 Propagatie

Klonen / deling

vindt onafhankelijk plaats in twee of meer delen. De individuen die ontstaan, zijn identieke klonen van de ouder. Soms is het zelfs voldoende om stukken van de anemoon af te breken, waaruit klonen groeien.

In aquaria splitsen *E. quadricolor* (vaak) en ook *H. magnifica* en *S. gigantea* (minder vaak) zich.

Afschuiven van knoppen ("budding")

komt veel minder vaak voor (b.v. *S.gigantea* en *S.mertensii*).

Seksuele voortplanting

vindt plaats door het afgeven van zowel eitjes als sperma.

De larven blijven ongeveer 1 week rondzweven en groeien uit tot juveniele anemonen.

Jonge anemonen zijn al volledig gevormde individuen inclusief zooxanthellen.

Dit kan ook in aquaria voorkomen. De populatie wordt in toom gehouden door enkele roofdieren en de lage overlevingskans van de juvenielen.

1.3 Anemoonsoorten

In de natuur zijn er 10 soorten die gastheer kunnen zijn voor anemoonvissen:

<i>Cryptodendrum adhaesivum</i>	Knobbelige randanemoon of pizza-anemoon
<i>Entacmaea Quadricolor</i>	Bubbel anemoon
<i>Heteractis Aurora</i>	Glazen kraal anemoon of zandanemoon
<i>Heteractis Crispa</i>	Lederanemoon
<i>Heteractis Magnifica</i>	Magnifieke anemoon, roodvoetige anemoon
<i>Heteractis Malu</i>	Hawaianemoon
<i>Macroactyla doreensis</i>	Kurkentrekker Anemoon
<i>Stichodactyla Gigantea</i>	Reuzenanemoon
<i>Stichodactyla Haddoni</i>	Tapijtanemoon
<i>Stichodactyla Mertensii</i>	Mertens' reuzenanemoon

[Rechtstreeks naar de soortengids](#)

1.4. Bij elkaar passende gastheer-anemoon/vis -soorten

Anemone	Anemoonvis	Cryptodendrum adhaesivum Nubby edge of pizza anemoon	Entacmaea quadricolor Blaasanemoon, koperanemoon	Heteractis aurora glasparel of zandanemoon	Heteractis crispa Lederanemoon	Heteractis magnifica Prachtige anemoon	Heteractis malu Hawaianemoon	Macrodictyla doreensis kurkentrekkeranemoon	Stichodactyla gigantea reuzenanemoon	Stichodactyla haddoni tapijtanemoon	Stichodactyla mertensii Mertens' reuzenanemoon
A. akallopisos	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. akindynos	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. allardi	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. bicinctus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. chagosensis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. chrysogaster	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. chrysopterus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. clarkii	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. ephippium	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. frenatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. fuscocaudatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. latezonatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. latifasciatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. leucocranus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. mccullochi	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. melanopus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. nigripes	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. ocellaris	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. omanensis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. percula	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. perideraion	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. polymnus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. rubrocinctus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. sandaracinos	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. sebae	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
A. tricinctus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
P. biaculeatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

- Aanbevolen, natuurlijke gastheer anemoon
- Beperkt aanbevelenswaardig, wordt op grond van ervaring als gastheeranemoon geaccepteerd
- Niet aan te bevelen. Risico van aantasting van anemoonvissen door anemoon.

Sommige anemoonvissen zullen ook niet-natuurlijke gastheeranemonen accepteren, terwijl andere ze niet graag zullen opzoeken, ook al worden ze hier als compatibel genoemd.

1,5 Anemoonvis

Geslacht Amphiprion			
A. akallopisos *2)	A. akindynos *2)	A. allardi *2)	A. bicinctus
A. chagosensis 	A. chrysogaster *2)	A. chrysopterus 	A. clarkia
A. ephippium 	A. frenatus 	A. fuscocaudatus 	A. latezonatus *2+)
A. latifasciatus 	A. leucokranos *2+)	A. mccullochi *2+)	A. melanopus
A. nigripes *2)	A. ocellaris 	A. ocellaris zwart 	A. omanensis *2+)
A. percula 	A. 	A. polymnus 	A. rubrocinctus
A. 	A. sebae 	A. tricinctus 	
Geslacht Premnas			
P. biaculeatus 	P. biaculeatus 	*2) Vis zelden in de handel *2+) Vis zeer zelden in de handel, prijzen meestal ≥ 1000€.	

Deel 2 - Voor de aankoop

Basisvoorwaarde voor het succesvol houden is de aanschaf van een gezond dier!

Anemonen zijn moeilijk te vervoeren en gevoelig voor bacteriële infecties en beschadigingen door stress. Ervaren en gerenommeerde handelaren houden hier rekening mee en gebruiken speciaal voor anemonen ingerichte tanks en houden de dieren voor de verkoop.

2.1 Detecteer gezonde anemonen

Gezonde anemonen...

- ... pompen zichzelf op met zout water en hebben zo een "weelderig uiterlijk"
- ... hebben tentakels die drijven in de stroming en niet slap naar beneden hangen
- ... hebben zich met hun voet vastgehecht in het substraat van hun voorkeur (afhankelijk van het geslacht in het zand of in het rifgesteente) Zij drijven niet vrij rond in het aquarium, of liggen gewoon op de bodem.

Ziet een anemoon er bij de handelaar "op de een of andere manier niet goed" uit?

→ Dan moet u dit dier helemaal niet kopen, want zieke anemonen herstellen vaak niet na verdere stress van verhuizing en nieuwe omstandigheden in uw eigen bak.

Kleur

Alvorens te kopen moet je onnatuurlijke kleurschakeringen van anemonen herkennen!

Gezonde anemonen hebben geen zuiver witte/totaal doorzichtige tentakels, maar zien er lichtjes bruin uit.

[Bleken van anemonen](#) wordt veroorzaakt door stress of onjuiste verlichting. Dieren in deze toestand hebben speciale zorg nodig om hun zooxanthellen terug te krijgen.

Uniform en onnatuurlijk sterk gekleurde dieren zijn waarschijnlijk kunstmatig gekleurd door de exporteur of handelaar. Koop

geen [gekleurde anemonen](#). Ze zijn blootgesteld aan onnodige stress. Als ze regenereren, krijgen ze na ongeveer 1 jaar weer hun oorspronkelijke kleur terug.

Mond

Hij mag geen mechanische beschadigingen vertonen en moet gesloten zijn.

In geen geval mogen er ingewanden uit de bek steken of mag de bek binnenstebuiten gekeerd zijn. (Dit zou een teken zijn van stress, ziekte, of beide).

Voetschijf

De voetschijf (of "de voet") moet volledig en onbeschadigd zijn en moet aan een steen, substraat of aquariumglas vastzitten.

Hij mag niet gescheurd of geïnfecteerd zijn. Beschadiging van de voet kan fataal zijn voor een anemoon.

Als een anemoon aan een steen vastzit, is het aan te bevelen hem samen met de steen te kopen. Zorg er anders voor dat de anemoon voorzichtig en zonder verwondingen wordt verwijderd.

Voeropname

Sommige, maar niet alle anemonen voeden zich als ze gezond zijn.

Vraag de handelaar om de anemoon in uw bijzijn te voeren. Geschikt voedsel (gehakte kleine spieringetjes Ø 5mm, mysis, ...) zal ofwel aan de tentakels van de anemoon blijven kleven, ofwel door hen "gegrepen" worden en dan naar de mondopening geleid en verslonden worden.

Deze test is alleen aan te bevelen bij de aankoop. Je moet anemonen niet regelmatig voederen.

2.2 De juiste anemoon voor uw aquarium

Uw beslissing moet gebaseerd zijn op 4 factoren:

1. Kies alleen een anemoon die je kunt houden.
Kies liever een anemoon die wat gemakkelijker te houden is als je niet zeker bent!
2. Soort en grootte van de anemoon moeten worden aangepast aan de geschiktheid van het aquarium. Koop geen anemoonsoorten die te groot worden!
3. De anemoon moet groot genoeg zijn om niet door clownvissen "doodgeknuffeld" te worden.
4. Er moet een geschikte plaats voor de anemoon binnen het rif beschikbaar zijn.
(Anemonen kunnen andere dieren netelen of opeten).

Beschouw uw rif als één geheel en stel u voor wat u van uw anemoon verwacht. De volgende vragen zullen je helpen bij het maken van je keuze:

- Moet de anemoon in het zand staan, of in de rifstructuur?
- Wil je een kleine of een grote anemoon?
- Mag de anemoon in de bak ronddwalen of moet hij op zijn plaats blijven (=sessiel)?
- Bent u van plan een specifieke soort anemoonvis te houden?
Zijn ze eerder groot/klein, eerder tam/afkerig van anemonen?

Je kunt alle soorten gastheeranemonen in MW aquaria houden. Er zijn echter soorten die makkelijker/moeilijker te houden zijn. Het is aan te raden om met een "makkelijkere soort" te beginnen alvorens over te gaan op een moeilijker soort.

Medium zwaar	Moeilijk	Zeer moeilijk
E. quadricolor S. haddoni	M. dorensis H. aurora H. crispa H. malu	C. adhaesivum H. magnifica S. gigantea S. mertensii

[Rechtstreeks naar de soortengids](#)

2.3 Verschillende anemonen samen in één bak

Hierover lopen de meningen uiteen. Een aanzienlijk aantal aquarianen meldt hier problemen mee. Er schijnt een soort "chemische concurrentie" te zijn tussen anemonen van verschillende soorten.

Gevechten kunnen al dan niet voorkomen tussen anemonen van verschillende soorten. Deze proberen elkaar te verstrikken of te verslinden wanneer ze in direct contact komen.

Het houden van meerdere individuen van één geslacht is zonder problemen mogelijk - zelfs als ze verschillende kleuren hebben en uit verschillende delen van de oceaan komen.

Als er tekenen van stress of vechten zijn, moet U een dier verwijderen of binnen het aquarium verplaatsen.

2.4 Geschikte bekken

Koop geen anemonen, die kunnen te groot worden voor je aquarium, omdat anemonen snel kunnen groeien.

Grotere tanks zijn stabiel qua waterparameters dan kleinere, wat de kansen op een succesvolle kweek verhoogt.

Dominante *E. quadricolor* in een te klein rifaquarium

Sommige anemoonsoorten KUNNEN in kleinere aquaria worden gehouden. Maar alleen als je je uitsluitend op de anemoon concentreert en geen anemoonvissen toevoegt. De stromingsomstandigheden in kleine aquaria zijn vaak moeilijk.

Anemonen zoeken naar geschikte plaatsen in het aquarium en nemen die voor zichzelf in. In rifaquia met een zware koraalbezetting kan dit leiden tot problemen door verstrikking.

Houd anemonen niet in te kleine aquaria!

Clownvissen in een nano-aquarium zijn een no-go!

Het houden van verschillende soorten anemonen wordt aanbevolen in aquaria vanaf 350 liter.

Het volgende advies houdt rekening met de voor de soort geschikte zwemruimte of territorium voor de vissen.

Het komt helaas vaak voor dat deze dieren in kleinere aquaria worden gehouden.

De aanbevolen bakafmetingen zijn omstreden. De hier vermelde aanbevelingen zijn een In-Etwa-samenvatting van de aanbevelingen van bijna 10 Duitstalige ervaren zeewaterraquarianen en zijn afgestemd op de houtaanbevelingen van de vereniging Marubis eV.

2.5 Tankgrootte voor op de soort afgestemde houderij

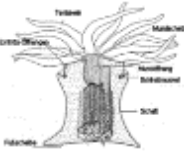
Uw aquarium moet het grootste van de twee liter-aantallen of meer hebben.
Als u geen anemoonvissen wilt houden, kunt u volstaan met de eerste tabel.

Bekkens met een meer vierkante vorm zijn geschikter dan lange, slanke aquaria.

Aanbevolen minimale tankgrootte voor anemonen

Anemoon soorten	Max-Ø	Minimum volume zwembad	Aanbevolen zwembadvolume
Cryptodendrum adhaesivum (knobbelrand/pizza anemoon)	30 cm	vanaf 150 L	≥ 200 L
Entacmaea quadricolor (bubbel anemoon)	40 cm	van 160 L	≥ 200 L
Heteractis aurora (glasparel, zandanemoon)	50 cm	van 160 L	≥ 200 L
Heteractis crispa (lederanemoon)	60 cm	vanaf 200 L	≥ 200 L
Heteractis malu (Hawaianemoon)	60 cm	vanaf 200 L	≥ 400 L
Heteractis magnifica (Schitterende anemoon, roodvoetige anemoon)	60 cm	vanaf 400 L	≥ 500 L
Macroactylia doreensis (kurkentrekker anemoon)	30 cm	vanaf 150 L	≥ 200 L
Stichodactyla gigantea (Reuzenanemoon)	60 cm	vanaf 200 L	≥ 400 L
Stichodactyla haddoni (Carpet Anemone)	60 cm	vanaf 200 L	≥ 400 L
Stichodactyla mertensii (Mertens Giant Anemone)	90-100cm	vanaf 400 L	≥ 1500 L

Aanbevolen minimale tankgrootte voor anemoonvissen

Benaming	SizeFish	Bekken volumeMin/aanbeveling	Benaming	SizeFish	Bekken volumeMin / aanbeveling
A. ocellaris	8 cm	110L / 200L	A. ocellaris zwart	10 cm	110L / 200L
A. percula	6 cm	110L / 200L	A. perideraion	8 cm	150L / 200L
A. leucocranos	8 cm	150L / 300L	A. melanopus	9 cm	150L / 200L
A. sandaracinos	10 cm	150L / 400L	A. polymnus	10 cm	150L / 200L
A. clarkia	10 cm	150L / 400L	A. nigripes	10 cm	150L / 200L
A. akindynos	10 cm	150L / 400L	A. chagosensis	11 cm	150L / 200L
A. frenatus	10 cm	150L / 300L	A. akallopisos	11 cm	200L / 300L
A. chrysopterus	12 cm	200L / 400L	A. tricinctus	12 cm	200L / 300L
A. rubrocinctus	12 cm	200L / 400L	A. mccullochi	12 cm	200L / 300L
P. biaculeatus	14 cm	200L / 400L	A. latifasciatus	13 cm	200L / 300L
A. allardi	14 cm	200L / 400L	A. chrysoaster	14 cm	200L / 300L
A. ephippium	14 cm	300L / 400L	A. fuscocaudatus	14 cm	300L / 400L
A. omanensis	14 cm	300L / 400L	A. sebae	16 cm	300L / 500L
A. bicinctus	12 cm	400L / >1000L	A. latezonatus	14 cm	400L / >1000L

Onderscheid maken tussen: -

zuivere soortenbak (anemoon + paar anemoonvissen)

→ minder ruimte nodig

- Gemengd rifaquarium (samen met andere dieren, koralen)

→ meer ruimte nodig

Houd rekening met mogelijke agressiviteit door territoriumgedrag van de vissen.

De meest agressieve zijn A. clarkii en Premnas biaculeatus.

2.6 Stroming en technologie

Anemonen geven de voorkeur aan **matige** tot **sterke stroming**.

Ze "ademen" door zuurstof op te nemen uit het water rondom hen.

Voedsel wordt naar hen toe gestroomd. De stroming verwijdert ook hun uitwerpselen.

Als anemonen zich vestigen op plaatsen met weinig stroming in het aquarium, zullen ze vaker gaan migreren om een plaats met sterkere stroming te zoeken. Van sommige soorten (b.v.: *H. magnifica*) is bekend dat zij een sterke indirecte stroming nodig hebben en deze actief opzoeken.

Op deze manier maak je je tank anemonen geschikt/veiliger:

- Bedek de aanzuigopeningen van de pompen om te voorkomen dat de anemoon wordt opgezogen of opengesneden.
de anemoon.
(Anemonen registreren/registreren niet te laat wanneer ze door pompen worden aangezogen).
- Plafond overloop, indien mogelijk, van bovenaf
- Dek kachels af, zodat de anemonen geen brandwonden oplopen

Er zijn stromingspompen met geïntegreerde aanzuigbeveiliging.

U kunt ook zelf een inlaatbescherming maken van **PP-hellingmatten**. Het materiaal kan goedkoop worden gekocht bij dierenwinkels of vijverleveranciers. De bedreigde aanvoersleuven van de pomp worden er gewoon mee omwikkeld. Daarna wordt het geheel met kabelbinders vastgezet.

2.7 Voorwaarden voor een succesvolle veehouderij

De **biologie van het aquarium MOET stabiel zijn om** met succes anemonen te houden.

De bak moet goed zijn ingereden voor je er anemonen in doet.

Vuistregel: wacht een half jaar nadat de bak is ingereden en je mini-ecosysteem stabiel is.

Dit omvat met name de aanwezigheid van een stabiele bacteriepopulatie.

Eerdere introductie is theoretisch mogelijk, maar houdt een aanzienlijk verhoogd risico in.

Anemonen hebben helder en onvervuild water met een hoge zuurstofverzadiging nodig.

Anemonen houden van gemiddelde en indirecte stroming. Deze is nodig voor het transport van voedsel en het wegspoelen van afval.

Vereiste waterparameters voor het succesvol houden van anemonen

- ammonium	0 mg/l
- Nitriet	0 - 0,5 mg/l
- nitraat	0,1 - 5 mg/l
- Fosfaat:	0,01 - 0,05 mg/l
- Zoutgehalte:	34,0 - 35,5 psu
- pH:	8.0 - 8.4 (gemeten 's avonds)
- Temperatuur:	24 - 26°C.

Stabiel lopend zwembad

Instabiele aquaria met grote temperatuurschommelingen, pH-pieken en frequente veranderingen in de dichtheid (zoutgehalte) zullen de anemonen hoogstwaarschijnlijk doden.

Grotere aquaria zijn veel gemakkelijker te controleren dan kleinere. Goede aquarianen kunnen echter ook in kleinere bakken stabiele systemen in stand houden.

Gouden regel: geduld, geduld en nog eens geduld, en LET OP veranderingen in het systeem.

Verlichting

Gijzelanemonen leven in de natuur meestal in ondiep water, vanwege de sterke UV-verlichting aldaar. Uw aquarium moet daarom ook een goede UV-verlichting hebben.

2.8 Met of zonder anemoonvis ?

Anemonen kunnen ook zonder anemoonvissen heel comfortabel zijn. Voor het houden van anemoonvissen zijn ze niet verplicht, maar wel aan te bevelen.

In het wild komen anemoonvissen altijd/alleen voor bij anemonen. In aquaria kunnen anemoonvissen ook niet-gastheer anemonen of zelfs langgepolypste steenkoralen (LPS) als "gastheer" accepteren.

Om anemoonvissen op de juiste manier te houden en onnodige stress te vermijden, hoort echter een passende anemoon thuis. Deze verhoogt het welzijn van de vissen enorm.

2.9 Gevaren voor andere bewoners van het aquarium

Een anemoon zal dingen proberen op te eten als hij de kans krijgt.

Wanneer je ze plaatst, moet je rekening houden met 2 groepen van wezens

- potentiële vijanden
- potentiële slachtoffers van anemonen.

Vijanden Enkele soorten naaktslakken, borstelwormen, vlindervissen, grote maanvissen en grote kogelvissen.

Zelfs met een clownvispaar dat de anemoon bewaakt, kunnen vijanden naar de anemoon pikken tot zelfs de anemoonvis uiteindelijk op de vlucht slaat.

Slachtoffer

Typische slachtoffers zijn kleinere bodembewoners of langzaam zwemmende vissen zoals mandarijnvissen, blennies, grondels en zeepaardjes.

Vooraf van *S. haddoni* is bekend dat hij alles eet wat in contact komt met zijn mondschijf - met inbegrip van krabben, slakken, zee-egels en garnalen.

Deel 3 - Inbrengen en acclimatisatie

Anemonen kunnen een grote hoeveelheid water opnemen in hun weefsels. Grote verschillen tussen het water in de bak en de lichaamsvloeistoffen van de anemoon kunnen een negatief effect hebben. Snelle veranderingen in pH, zoutgehalte en temperatuur zijn kritisch.

3.1 Acclimatisatie

- Hang de zak of bak met anemoon enige tijd in de bak (temperatuurregeling)
- Ververs het water in de transportcontainer voortdurend met uw eigen zwembadwater. Het water in de anemooncontainer moet in een tijdsbestek van ca. 1 uur volledig worden vervangen door water uit uw eigen aquarium.

Haal de anemoon er dan voorzichtig uit en zet hem op een geschikte plaats in het aquarium. Stel de anemoon niet te snel bloot aan een te sterke verandering van lichtomstandigheden, want het transport vindt vaak in het donker plaats.

3.2 Uw anemoon wikkelt zich om uw hand ?

Soms proberen anemonen handen of andere voorwerpen vast te houden. Geen paniek!

- Probeer de hand niet te verwijderen, je kan de anemoon verwonden
- Wacht en zie. De anemoon zal je hand na een minuut of twee loslaten.
- Als dat niet lukt: Masseer zachtjes de schacht van de anemoon. De meeste anemonen trekken hierdoor samen.

3.3 Optimale positie in het bekken

Informeer je over de voorkeuren van je gewenste anemoon voordat je hem koopt! Sommige anemonen zijn zandanemonen, andere nestelen zich in het rif of in rifspelen.

Waar moet uw anemoon zich in het aquarium vestigen?

→ Richt de omgeving in je aquarium van tevoren dienovereenkomstig in.

Met goede omstandigheden en een geschikte plaats heb je een goede kans dat je anemoon de plaats zal behouden die hem bij het plaatsen hebt gegeven.

3.4 Anemonen in beweging...

Anemonen willen eigenlijk niet bewegen, maar ze doen het wel als ze er reden toe hebben! Ze hebben een eigen wil en "zwerven" door de bak naar de plaats die hen bevalt. Het risico hiervoor ligt bij de plaatsing, en bij onvoldoende omstandigheden in de bak.

Migrerende anemonen brengen schade toe aan andere wezens die ze aanraken (koralen en/of ongewervelden). Als je bak vol zit met koralen van hoge kwaliteit, moet je dus overwegen een anemoonsoort te gebruiken die de voorkeur geeft aan plaatsen bovenin het rif.

Afwezigheid van zwerven is de beste indicator dat de anemoon gezond is en tevreden met de omstandigheden in de bak. In dit geval zijn de meeste anemonen jarenlang standplaats-getrouw.

Als je anemoon begint te migreren is er iets mis!

- Optimaliseer uw waterwaarden als ze niet binnen het aanbevolen bereik liggen.
[Compendium: Perfecte waterwaarden in uw rifaquarium](#)
- Zoek uit waar uw anemoonsoort zich prettig voelt en richt er een gezellig plekje voor in.

3.4 Anemonen verwijderen of verplaatsen

Anemonen zijn niet gemakkelijk te verplaatsen omdat hun voetschijven vastzitten aan substraat, rots, of delen van het rif. Ook zoeken sommige anemonen spleten of holtes op om zich in te verankeren.

Methoden:

- Kietel" de anemoon met een zo zacht mogelijke tandenborstel, of ondermijn de buitenste delen van de voetschijf met de borstelharen van de tandenborstel. Ga voorzichtig en langzaam te werk. Het proces duurt meestal 10 minuten, of langer.
- Indien mogelijk: Haal de steen waarop de anemoon zit uit de rifconstructie en til hem even uit het water. Houd de anemoon hierbij naar beneden. De zwaartekracht zal tegen de anemoon werken en hij zal gemakkelijker te verwijderen zijn. Je kunt het dier ook helemaal uit het water halen als het niet dreigt te scheuren.

Een anemoon losmaken met een zachte tandenborstel. Steen verwijderd uit het water.

- Het kan voldoende zijn om de steen waarop de anemoon zit te draaien of te verplaatsen.
- Als de voetschijf blootligt (als de anemoon zich bijvoorbeeld aan een schijf heeft gehecht), schuif dan langzaam en voorzichtig een vingernagel of een controlekaartje onder de rand van de anemoon en pel het dier voorzichtig los.
- Als een anemoon zich in een ontoegankelijke plaats bevindt, kan hij uit zichzelf in beweging worden gebracht door de omgevingsomstandigheden te veranderen.
  - Vooral het verhogen van de stroming werkt meestal heel goed

- (direct blazen met een stromingspomp, het beste aan de basis)
- Vermindering van de stroming (werkt slechts soms)
  - Verhogen of verlagen van de lichtintensiteit (werkt alleen soms)
-
- Als de anemoon op een toegankelijke plaats zit, kunt u er een buis of een pot met een opening overheen zetten. Door de volledige lichtonthouding zal de anemoon zich eerst strekken en dan de steen loslaten om in de richting van de (licht)opening te migreren. Belangrijk hierbij is dat de buis/pot de anemoon volledig omsluit en hij geen andere opening kan vinden om tussen uit te kruipen. Hier kun je helpen met kleinere stenen en koraallijm.
  - Raak de anemoon aan met een stalen lepel. Het verschil in elektronegativiteit (vergelijkbaar met wanneer we op aluminiumfolie bijten), zorgt ervoor dat de dieren "loslaten" en beginnen te migreren.

3.5 Tussentijdse opslag eratie vóór geplande verhuizing/verplaatsing

De anemoon is met succes bevrijd/losgemaakt van het substraat, maar je wilt hem een paar uur lang niet verplaatsen? Je wilt voorkomen dat hij zich in de bak opnieuw hecht. Zet de anemoon in een bloem/kleipot terug in je bak. Leg wat grove kiezels of koraalgruis achter in de pot zodat de anemoon daar niet vast kan komen te zitten. Dek vervolgens de opening af met een nylonkous en zet hem vast (knoop de rubberen ring of kous vast). De anemoon mag niet te lang in deze "gevangenis" blijven!

4.1 Voeden anemonen?

De meeste anemonen hoeven niet gevoerd te worden, maar kunnen dat wel. Voor sommige soorten wordt bijvoeden aanbevolen, voor andere niet (zie de soortengids). Anemonen kunnen zich op verschillende manieren voeden, vooral als ze gezonde zooxanthellen hebben en goed licht krijgen. Indien nodig, "helpen" ze zichzelf aan het visvoer.

- Voer alleen kleine stukjes
- Houd/breng voedsel naar de tentakels, maar stop het niet in de mondopening
- Het voer kan worden verrijkt met vitaminen, of knoflook
- GEEN gestreste of onder stress staande dieren voederen!

Hoewel anemonen grote stukken voedsel kunnen verorberen, is het beter om vaker maar kleinere stukjes te voeren. Te grote stukken worden verslonden, maar kunnen gaan rotten in het spijsverteringsstelsel van de anemoon.

Aanbevolen voedsel: Krill, Mysis of Artemia, of ook kleinere stukjes vis (in stukken gesneden, niet groter dan ~5mm! Ontdooi diepgevroren spiering van tevoren)

Mosselen (bv. sint-jakobsschelpen) worden niet aanbevolen als voedsel voor anemonen. Er zijn gevallen bekend van sterfte onder de anemonen na het voeren met mosselen.

Anemonen kunnen korrel/vlokvoer eten mits ze er met hun tentakels bij kunnen - mits de juiste plaats in het aquarium wordt gekozen waar de stroming het voer rechtstreeks in de tentakels drijft, zullen sommige anemonen er respectabele hoeveelheden van consumeren.

Let op de relatie tussen het aangeboden voedsel en de gezondheid van het dier, de groei van de anemoon is ook afhankelijk van de hoeveelheid voedsel.

Gezonde anemonen vertonen een duidelijke reactie op voedsel. Ze proberen datgene wat in hun tentakels terechtkomt vast te houden en vervolgens op te eten. Meestal volstaat het om een stukje voedsel in contact te brengen met de tentakels (b.v. met de hand, een pipet, een tang, voedersticks of iets dergelijks). Gezonde anemonen slikken zelfs grotere brokken binnen een minuut door. Bij anemonen die in slechte gezondheid verkeren of gestrest zijn, duurt dit langer.

In deze gevallen is het gunstig om een beetje te helpen en te voorkomen dat andere bewoners (vooral krabben of garnalen) hun voedsel stelen. Een andere methode is om tijdens het voeren een net of een geperforeerde beker over de anemoon te plaatsen, zodat hij voldoende tijd heeft om zich te voeden.

4.2 Andere dieren stelen voedsel van mijn anemoon.

Voer deze dieren vóór de anemoon, want ze zijn minder agressief als ze net gevoerd zijn.
Als dit niet werkt, kunt u tijdens het voeren een net, mand of viskweekkooi gebruiken om verstoring door bakgenoten te voorkomen.

poetsgarnaal foeragerend op anemoon

4.3 Eet mijn anemoon vissen of andere dieren?

Ze zal het tenminste proberen.

Anemonen zijn vraatzuchtig. Als ze iets met hun tentakels kunnen grijpen, zullen ze het proberen op te eten. In de meeste gevallen weten vissen dat ze uit de buurt van anemonen moeten blijven. Toch komen er aanvallen voor als een vis in een anemoon zwemt of als de anemoon er zelf in slaagt een dier te grijpen.

Dit risico is groter voor zandanemonen en bodembewonende dieren dan voor dieren die in rotsspleten leven. Vooral tapijtanemonen (*S. haddoni*, *S. gigantea*, *C. adhesivum* en *S. mertensii*) zijn beruchte viseters, waarschijnlijk vanwege hun aan de bodem aangepaste vorm en hun sterke kleefkracht.

Een manier om dit te voorkomen is het houden van anemoonvissen in de anemoon, die een sterk territoriaal gedrag vertonen en zullen proberen alles uit hun anemoon te verdrijven.

Nachtverlichting (maanlicht) is ook een voordeel. Zo voorkomt u dat uw vissen 's nachts per ongeluk in een anemoon zwemmen en daar het slachtoffer van worden.

H.Crispa grijpt een zeester

Poetsgarnaal wordt slachtoffer van glasporelanemoon

5.1 Divisie

Fotoserie: splitsing van een *E. quadricolor* in 3 delen

5.2 Breng verdeling tot stand

Anemonen delen zich vaker wanneer ze gestresseerd zijn of wanneer de omstandigheden in het aquarium hen niet aanstaan. Door zich te delen vergroten ze hun overlevingskansen.

De volgende maatregelen zijn mogelijk om de deling opzettelijk op gang te brengen:

- Voer de anemoon eerst enkele weken zwaar en ververs dan één keer 50% van het watervolume van de bak.
- de voedingsstoffenbalans in de bak opzettelijk ongunstig instellen ("voedselrijk", hoge nitraat/fosfaatwaarden)
- Veel aquarianen beweren dat anemonen zich op natuurlijke wijze delen als je ze een goede omgeving en voldoende voedsel biedt.
De frequentie van deling is hier relatief laag (1-2 x per jaar).

Maatregelen 1 en 2 zijn niet natuurlijk/soortgeschikt en zijn een stresssituatie voor het dier.

5.3 Anemoon met geweld verdelen

E. quadricolor kan worden vermeerderd door forcible division en is het meest geschikt voor deze manoeuvre vanwege zijn robuustheid. Het zou echter ook met andere anemonen moeten lukken,

Waarschuwing: Het hele gebeuren is niet voor bangeriken en extreem wreed voor de dieren.

- Haal de anemoon voorzichtig uit de bak en leg hem op een schoon, glad oppervlak
- Tentakels strippen naar buiten
- Snijd de anemoon in 2 gelijke delen met een cuttermes of scalpel.
De snede moet door het midden van de schacht en de voetschijf gaan
- Zet de anemoon ongeveer 1 uur in een bak met water uit het aquarium om vervuiling van het aquarium door ontsnappend weefsel, ingewanden, enz. te voorkomen.
- Zet beide helften terug in de bak. Het beste is ze op een plaats te zetten met slechts een lichte stroming, aangezien ze zich nu niet kunnen vasthechten (trog of spleet in een steen).
- Wacht op het genezingsproces

6.8 Mijn anemoon is verdwenen in mijn rifinstallatie

Rotsanemonen (meestal *E. quadricolor*) trekken zich soms terug in de rifstructuur. Meestal gebeurt dit omdat de anemonen willen rusten of zich willen delen. In veel gevallen is dit gedrag in orde en zal de anemoon later weer tevoorschijn komen als hij honger heeft of licht zoekt.

Als de waterkwaliteit te slecht is of de omgeving van een bak ongeschikt is voor het houden van een bepaalde anemoonsoort, zullen anemonen zich door stress terugtrekken. In dat geval heeft de anemoon een redder nodig en moet je hem verplaatsen naar een bak met betere omstandigheden.

6.9 Schade aan koralen

Het stekende gif van sommige anemoonsoorten is vrij sterk. Het grootste gevaar doet zich voor wanneer anemonen migreren, zich over koraalstokken verplaatsen en deze op de raakpunten netelen.

Als uw anemoon zich op een plaats heeft gezet waar zijn tentakels in contact komen met een koraal
→ verwijder het koraal en bevestig het op een andere plaats

Sinularia zacht koraal genesteld door een E. quadricolor

Boom zacht koraal vernet door een anemoon

Biologisch gezien zijn anemonen eenvoudige wezens. Ze zijn echter bijna volledig afhankelijk van de omgeving die je hen biedt.

Anemonen hebben een beperkt vermogen om te herstellen van stress, schade of ziekte.

Anemonen zijn moeilijk te vervoeren en bereiken de aquariumhandel vaak in slechte staat.

Dit, in combinatie met mogelijk ook ongunstige omstandigheden in uw thuisaquarium, leidt er vaak toe dat anemonen geen beginnersdieren zijn.

Overweeg deze punten

- Maak je de inhoud van dit compendium eigen voor je het koopt
- Wees geduldig en optimaliseer de condities in je tank voordat je een anemoon toevoegt.
- Zoek gewoon een anemoongeslacht dat geschikt is voor uw aquarium en dat niet te groot wordt.
Laat u niet te veel verblinden door de optiek!
- Koop alleen echt gezonde anemonen

7.1 Mijn anemoon ziet er niet zo goed uit - Wat moet ik doen?

Er zijn vele redenen voor stress of een slecht welzijn van anemonen.

Bestudeer deze FAQ en probeer aan de hand van de volgende checklist de oorzaak van het slechte welzijn te achterhalen en weg te nemen.

Stel jezelf de volgende 4 vragen:

- Was de anemoon gezond om mee te beginnen?
- Is mijn bak/systeem in alle opzichten geschikt voor het houden van anemonen?
- Zijn er recent veranderingen geweest in de waterkwaliteit of het milieu?
- Heeft de anemoon onlangs fysieke stress ondervonden (verwondingen of aanvallen van andere bewoners van het aquarium?).

Als de oorzaak in uw aquarium kan worden gevonden, moet het dier naar een ander aquarium worden overgebracht. Je stelt het echter bloot aan verdere stress.

(Anders laat je het in de bak en hoop je op verbetering/genezing).

7.2 "Bleached" anemoon n

Tekenen van bleken

- Zoöxanthellenpopulatie is uitgeput, verdreven of afgestorven
- De basiskleur van de anemonen is onnatuurlijk helder/wit tot transparant

Gebleekte H.Crispa

Gezonde anemonen hebben zoöxanthellen in hun lijf en tentakels, die hen ondersteunen bij de aanvoer van voedingsstoffen. Deze zijn bruin gekleurd, vandaar dat gezonde dieren een lichtbruine basiskleur hebben. De intensiteit is afhankelijk van de lichtintensiteit waaronder de anemoon gehouden wordt en de zooxanthellae populatie. In geval van stress of slechte waterkwaliteit kan de zooxanthellenpopulatie uitgeput raken of zelfs geheel afsterven.

Deze aandoening wordt "bleken" genoemd.

Gezonde, donkergekleurde anemonen kunnen 's nachts een lichtere, blekere kleur aannemen.

Verbleekte anemonen zijn echter wit tot doorschijnend en missen de uitgesproken bruine kleur. De afwezigheid van zoöxanthellen is een gevaar voor de gezondheid, omdat de anemonen hierdoor een belangrijke bron van energie/ en voedingsstoffen wordt ontnomen.

Er kan, zelfs bij volledig gebleekte anemonen, een verbetering/genezing optreden als het dier in zeer goede omstandigheden wordt gehouden. Dit omvat frequent voederen, goede waterkwaliteit en lichtintensiteit/kwaliteit en stroming. Dagelijks voeren en een goede lichtkwaliteit zullen het dier helpen bij de wederopbouw van zijn zooxanthellenpopulatie. Dit proces neemt enige tijd in beslag (~1-3 maanden). De anemoon zal tijdens dit proces zijn typische bruine kleur terugkrijgen.

Helaas zijn gebleekte anemonen nog steeds gangbaar in de handel en lijken zij zelfs voor vele leken bijzonder aantrekkelijk.

**Je ontdekt een gebleekte anemoon in een verkoopbak?
→Wijs erop dat het dier in deze toestand niet mag worden verkocht!**

Zelden zijn er anemonen met een klein rood of blauw puntje aan de top (gelijkend op C.crispa).
Voorkomen: Great Barrier Reef/Australië).

Serie foto's: Succesvol herstel van een gebleekte H.Crispa. (Foto's/Aquarium: Gabi Boelkes)

Start

Na 2 weken

- Anemone neemt een lichte crème kleur aan
- Steen hoger in de rifstructuur geplaatst (meer intens licht)

Na 4 weken

- De crèmekleuring wordt intenser

Na 5 weken

- De bruine kleur is terug.
- Zoöxanthellen worden geregenereerd.
- Anemoon is in omvang toegenomen

Serie foto's: Herstel van een gebleekte C. Gigantea (Foto's/Aquarium: Bianca en Felix)

Start

- Gebleekte anemoon met witte kleur en bijna transparante tentakels.

Na 4
weken

- Bruinachtige kleuring is teruggekeerd. Zoöxanthellen zijn geregenereerd.
- Anemoon is toegenomen in grootte en tentakel lengte.

Serie foto's: Onsuccesvolle genezingspoging van een gebleekte H. Magnifica

(Foto's/Aquarium: Dietmar Schauer)

Start

- Gebleekte dieren verleiden door hun vermeende "aantrekkelijkheid" steeds weer tot aankoop. Met Dietmar Schauer heeft het zelfs een zeer ervaren MW aquariaan hier "gevangen".
- De omstandigheden in het aquarium zijn goed. Afgezien van enigszins korte tentakels ziet het dier er niet ongezond uit en hecht het zich aan het rif.

Na 2
dagen

- Kijk naar de transparantie/lichttransmissie van de tentakels.
- De anemoon eet zelfs voedsel (artemia).
- De anemoonvissen schijnen de gehavende toestand niet op te merken. Ze knuffelen in de anemoon.

Na 9
dagen

- De tentakels worden steeds korter. De uiteinden lopen taps toe. Het dier ziet er met de dag slechter uit
- Anemoon verliest geleidelijk contact met het rif en begint rond te dwalen

Na 13
dagen

- De toestand wordt kritiek. De gehavende anemoon slaagt er niet in te regenereren.
- Het einde van de anemoon. De overblijfselen worden uit het aquarium verwijderd.

7.3 "Gekleurde" anemonen

Een anemoon wordt gekleurd genoemd als hij door kleurstoffen/pigmenten een ander uiterlijk heeft gekregen.

Anemonen worden soms gekleurd door exporteurs om de bleke/bleke kleur te verdoezelen of om speciale aandacht van de koper te krijgen. De kleuring is echter schadelijk voor het dier. Als het overleeft, zal het op den duur zijn natuurlijke kleur terugkrijgen.

Gekleurde anemonen zijn te herkennen aan een uniforme en sterke, meestal onnatuurlijk sterke kleuring van alle lichaamsdelen, inclusief tentakels en voeten. Als u piepgele, knaloranje of knalroze dieren aantreft, zijn ze hoogstwaarschijnlijk gekleurd.

Gekleurde anemoon

7.4 Tentakels krullen/draaien

Gezonde anemonen hebben soms gekromde tentakels - meestal *S. gigantea* of *S. haddoni*. Dit is geen teken om voorzichtig te zijn, eerder het tegendeel, een teken dat de anemoon zich op zijn gemak voelt en dat de omgeving geschikt is.

Als dit ook gepaard gaat met krimpen en andere tekenen van ongemak, moet je je bak eens nader bekijken, want dan is het een teken van stress.

7.5 Er loopt iets uit de mond

Mogelijke oorzaken:

- Anemoon heeft iets gegeten dat onverteerbare delen bevat (visgraten en dergelijke). Na de vertering worden deze weer via de mond uitgescheiden.
- Anemonen "krimpen" om afval uit hun lichaam te verwijderen of om de interne waterchemie te regelen. Het water stroomt door de mond naar buiten en kan ook lichaamsslijm bevatten.
- Seksuele voortplanting / kuitschieten (zie ook 7.6). Eicellen of sperma worden door de mondopening vrijgelaten. De eitjes van de vrouwtjes zijn gekleurde bolletjes ter grootte van sesamzaadjes. Het sperma van de mannetjes ziet eruit als een licht gekleurd rookwolkje.

Het uitscheiden van een kleverige, donkerbruine substantie via de mond is een slecht teken. Meestal betekent dit dat de anemoon zijn zooxanthellen aan het afwerpen is (door stress of verwonding) of dat hij een inwendige infectie heeft en bacteriën en/of dood weefsel afscheidt.

7.6 Anemone ziet er ondersteboven uit - vooral bij de mond.

Dit is een teken van ernstige stress/ongemak en een indicatie van bijna dood!

- Let goed op het dier
- In geval van verslechtering: verwijder eventueel de reeds dode anemoon uit de bak

Als de omstandigheden in de bak goed zijn, is afwachten en zien of de anemoon zich kan herstellen het enige wat je kunt doen.

Soms vertonen anemonen dit gedrag onmiddellijk nadat ze in een nieuwe bak zijn geplaatst of als ze niet zorgvuldig zijn geacclimatiseerd.

NIET voeden anemoon in deze toestand

7.7 Anemoon krimpt en zet uit

Anemonen krimpen met regelmatige tussenpozen om afval te verwijderen en de chemische samenstelling van het water aan te passen. Als dit echter te vaak gebeurt (meer dan twee keer per week) of als ze langer dan 2 uur gekrompen blijven, moet je nagaan welke factoren deze stress veroorzaken. Meestal is de anemoon ontevreden over de waterwaarden of heeft hij onvoldoende verlichting (te fel of verkeerd lichtspectrum).

Als de anemoon krimpt telkens als het licht wordt aangezet, is dit een teken van lichtschok. Dit kan gebeuren als de anemoon nog niet volledig geacclimatiseerd is, of vooral als hij niet genoeg zooxanthellen heeft (zie ook [gebleekte anemonen](#)). In zeldzame gevallen ook als de verlichting te intens of te gelig is.

7.8 Anemoon hecht niet / rolt rond in de bak

Dit is vaak een teken van onvoldoende waterkwaliteit of onvoldoende geacclimatiseerde tanks. Controleer uw waterwaarden. Bepaal wat de oorzaak kan zijn en verhelp het probleem.

Dit gebeurt ook vaak wanneer nieuwe dieren aan te veel transportstress zijn blootgesteld.

→ Controleer uw anemoon kweekparameters en optimaliseer ze

Heb je een **zandanemoon**?

Deze hebben dit probleem vaker als ze pas geplaatst zijn.

Als het dier er verder gezond

uitziet, probeer hem dan voorzichtig in het substraat te 'planten'. Graaf een gat en zet de anemoon er zo ver in dat de hele schacht bedekt is en alleen de tentakels er aan de bovenkant uitsteken.

7. 9 Anemoon rookt uit mond

Waarschijnlijk is je anemoon sperma aan het afgeven, wat het water ook melkachtig maakt. Zorg vooral nu voor een effectieve afschuiming/filtering, want de waterbelasting is niet zonder, vooral in kleinere aquaria.

Serie foto's: Sperma-afgifte van een E.Quadricolor (Foto's en aquarium Thorben Wengert)

- Grote E.Quadricolor (hier in nog normale staat)

- beginnende spermalevering

- Sterkere spermalevering

- Duidelijk zichtbare troebelheid van het water
- Anemoon Opblazen van de voet
- Anemoon verkort zijn tentakels

7. 10 Medicatie?

Helaas zijn er nog geen geneesmiddelen die geschikt zijn voor anemonen, omdat er weinig onderzoek/ontwikkeling op dit gebied plaatsvindt.

Een huismiddeltje dat een positief effect heeft op alle bewoners van MW-aquaria is knoflook.

- Pers of pureer verse knoflook en verrijk het voer ermee of voeg het rechtstreeks aan de bak toe.

7.11 Tentakels van de anemoon worden korter/verdwijnen.

Als ALLE tentakels krimpen: → Teken van honger.

Als slechts enkele tentakels ontbreken, krimpen of er uitzien als "lege schelpen".
→ Teken van fysieke schade.

Als de verlichting te zwak is en anemonen ook geen/weinig extra voedsel krijgen, schakelen ze over op een soort overlevingsmodus. Ze eten dan hun eigen lichaamsweefsel op om te overleven.

Een van de duidelijkste tekenen is dat de tentakels steeds korter worden en er uiteindelijk alleen nog maar als noppen uitzien.

Anemonen kunnen uit deze toestand regenereren als ze in een gezonde omgeving met goede waterwaarden en verlichting worden gehouden. Gericht voederen helpt bij de regeneratie.

Anemonen kunnen ook fysieke schade oplopen (b.v.: aanvallen door vissen).

Ze kunnen ook in bedwang worden gehouden door grote LPS-kolonies of worden opgegeten door grotere wormen (b.v. kaakwormen, vuurborstelwormen). Dit laatste kan worden herkend als de schade altijd 's nachts optreedt.

Een teken van een aanval is altijd een plaatselijke beschadiging van je anemoon.

7.1 2 Het trieste einde

Dode anemonen zijn te herkennen aan hun gefranjerde uiterlijk en sterke geur.

Anemonen ontbinden snel en stinken dan VURIOUS.

Als je anemoon gaten of scheuren begint te vertonen of er breken stukjes af, dan is hij aan het ontbinden. Het ontbindingsproces begint zelfs bij anemonen die nog maar net leven.

In deze toestand liggen de anemonen bijna altijd op de bodem of drijven ze in de stroming. Haal de anemoon uit het aquarium en gooi hem onmiddellijk weg als hij stinkt of oplost. Plaats hem anders voorzichtig terug in het aquarium en blijf hem observeren.

Overleden H. Magnifica

Overleden H. Crispa

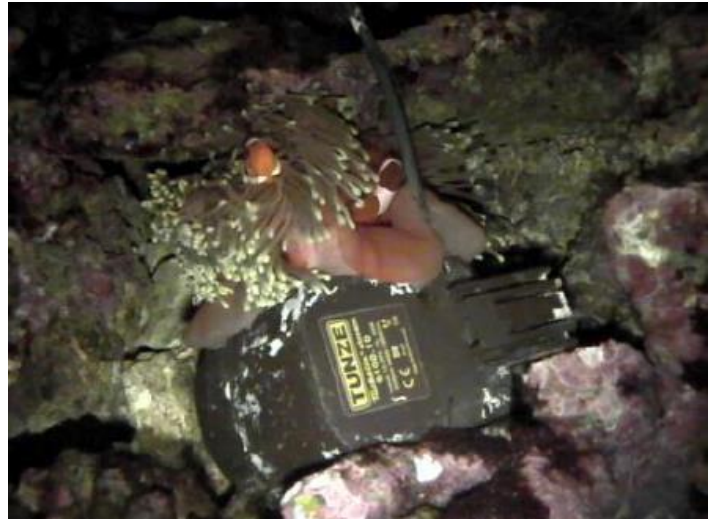
Dode anemonen geven geen gifstoffen af (in tegenstelling tot wat soms door leken wordt beweerd) Maar het begin van de ontbinding verslechtert de biologie van de bak

De toename van ammonium/ammoniak als gevolg van het ontbindingsproces kan kritisch zijn, vooral voor kleinere aquaria en grote anemonen. Net als het ontbindingsproces van elk ander schepsel. Horrorverhalen volgens welke elke "tank kantelt" wanneer anemonen sterven zijn humbug.

8.1 Stromingspomps

Foto links: H. Magnifica komt tijdens het zwerven te dicht bij een stromingspomp en wordt naar binnen gezogen

Foto rechts: De stromingspomp werd uitgeschakeld en in het rif geplaatst om het gemakkelijker te maken voor de anemoon om zich weer vast te hechten.

Helaas is dit een veel voorkomend verschijnsel bij migrerende anemonen, omdat de dieren ofwel niet voldoende gevoel voor pijn hebben, ofwel de zuigkracht van de pompen te groot is.

- Schakel de stromingspompen kortstondig uit in geval van "dreigend gevaar" (migrerende anemoon).
De anemoon zal dan waarschijnlijk blijven migreren.
Dit is echter geen oplossing, want bij het weer inschakelen bestaat het risico dat de anemoon deze plaats weer opzoekt.
Voorzichtig: In aquaria met slechts één stromingspomp mag de pomp slechts kort worden uitgeschakeld om geen andere problemen te riskeren, zoals zuurstofgebrek door een beginnende bacteriële bloei.
- Als de anemoon al aangezogen is: Zet de pomp uit, demonteer hem en probeer het dier (indien nog aanwezig) uit de pomp te verwijderen.
Het aquariumwater is in dit geval meestal erg troebel. Verwijder, indien mogelijk, kleinere delen van de anemoon uit het aquarium (net) en zorg voor een snelle afbraak van de resten, evenals van de voedingsstoffen/verontreinigingen die ontstaan door:
  - sterke filtratie/afschuiming

- koolstoffiltratie
- toevoeging van EasyLife of soortgelijke producten

In een stabiele omgeving kunnen (stukjes van) anemonen zelfs van vervelende verwondingen - waaronder "doormidden gesneden worden" - herstellen. Dit verhoogt echter het risico op infectie, wat vaak resulteert in de dood van de anemoon, vooral bij soorten die moeilijker te houden zijn. Het beste is de anemoon na zo'n ongeluk op een bijzonder geschikte en veilige plaats te zetten en hem de volgende keer goed in de gaten te houden. Geschikt hiervoor zijn bijvoorbeeld kleipotten die u in uw aquarium plaatst. Als zijn toestand verslechtert, moet u hem uit het aquarium verwijderen.

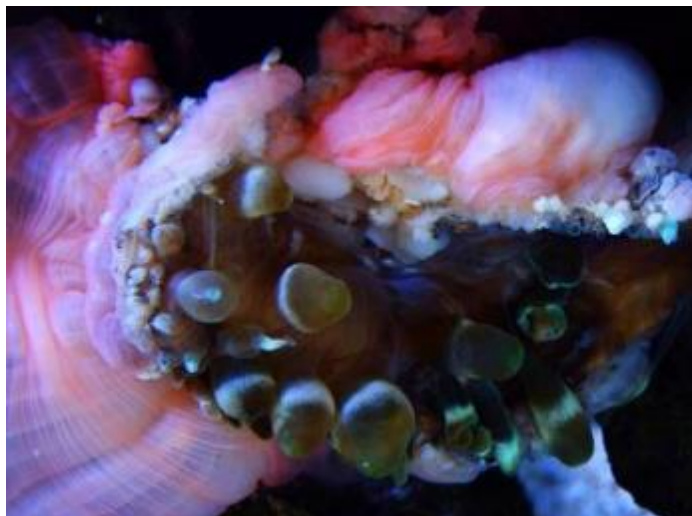
De volgende fotoserie van *Sascha Bill* toont op indrukwekkende wijze het regenererend vermogen van een versnipperde *E. quadricolor*.

Het ongeluk: Anemoon kwam in de inlaat van een stromingspomp.
De onderdelen in de pomp werden eruit gehaald en in emmers gescheiden.
Vervolgens terug in de tank gezet op een zwak stromende plaats.

1 dag later:

De mechanische verwondingen die zijn opgetreden zijn extreem.
De anemoon gaat toch naar een schaars verlichte plek in de bak.

7 dagen later:

De anemoon is gekrompen en heeft dood weefsel afgestoten. De structuur is weer steviger, maar nog steeds zonder mondopening. Begin van regeneratie van de beschadigde lichaamsdelen.

14 dagen later:

Verdere regeneratie! Voetschijf en mondopening vormen zich weer.

21 dagen later: Sterke vooruitgang in de regeneratie.

Verschillende tentakels en de ronde lichaamsvorm zijn opnieuw weergegeven
(op het moment van de foto net ingetrokken)
De voetschijf is weer volledig aanwezig.

30 dagen later: Anemoon heeft zich opnieuw gehecht aan een halfschaduwrijke plek en zet de regeneratie voort.

8.2 Mijn anemoon is gescheurd in

Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door vallende of verschuivende stenen in het rif.

Bemoei je er niet mee. U zou het dier alleen maar meer stress bezorgen.

De komende dagen moet je de anemoon beter in de gaten houden om te zien of zijn toestand verbetert of verslechtert. Gezonde anemonen kunnen meestal herstellen van kleine scheurtjes en andere fysieke verwondingen.

Als het dier echter een infectie oploopt of begint te rotten, moet u het uit de bak verwijderen.

8.3 Anemoonvissen zetten mijn anemoon aan

Clownvissen zijn vaak onbeleefd tegen kleine of pas geplaatste anemonen.

Let erop dat je er niet te kleine anemonen in doet als je al clownvissen in de bak hebt. Bij kleine anemonen en grote/gegroepeerde anemoonvissen is de kans dat de vissen de anemoon "doodknuffelen" helaas vrij groot.

Vuistregel: De diameter van de anemoon moet minstens tweemaal de lengte van de clownvis zijn. Met 2 clownvissen dienovereenkomstig groter.

Sommige anemoonvissen knabbelen ook aan de tentakels van anemonen

Dit gedrag wordt helaas vaker waargenomen en is nog niet precies te verklaren.

Sommige clownvissen trekken en rukken aan de tentakels en soms zelfs rigoureus tentakeltips of hele tentakels uittrekken.

Bij volwassen en geslachtsrijpe clownvissen kunnen deze aanvallen vrij agressief worden. Soms worden alleen andere anemonen of LPS in het aquarium aangevallen, minder de "eigen anemoon". Grotere anemonen herstellen hier gemakkelijker van dan kleinere.

Voer uw anemoonvis vaker en kijk of deze neiging afneemt

In geval van nood moet je anemoon en clownvis van elkaar scheiden.

Soms is het voldoende om de aangevallen dieren te herplaatsen.

8.6 Aanvallen door rifbewoners

In de meeste gevallen zijn er in rifaquaria geen dieren die anemonen actief zullen aanvallen.

Als je anemoonvissen in je anemoon houdt, verklein je het risico op een aanval nog verder, want ze zullen hardnekkig proberen alle andere wezens uit "hun eigen" anemoon te verdrijven.

Anemonen kunnen worden aangevallen door

- Grote keizersvis
- Papegaai vissen
- Sommige soorten lipvissen

Andere roofdieren

- Sommige soorten naaktslakken
- Kaakwormen
- Vuurborstelwormen

9.1 Gastheeranemonen vervangen?

Clownvissen hebben een sterk instinct voor een gastdier. Als er geen geschikte anemoon beschikbaar is, gebruiken ze ook dieren die "anemoonachtig" zijn.

- LPS koralen die zijn (Gonipora, Euphyllia, enz)
- Grote lederkoralen / paddestoelkoralen
- Ksenia
- Caulerpa ophopingen

Als er geen levend gastheerdier beschikbaar is, zullen anemoonvissen andere geschikte plaatsen als hun territorium aanvaarden. Kwekers gebruiken hiervoor omgekeerde bloemen/kleipotten of maken een schuilplaats van pvc-buizen. Kleipotten neerzetten (niet rechtop zetten). De potten mogen nergens scherpe randen hebben.

De aanwezigheid van een anemoon is niet essentieel voor het houden van gezonde anemoonvissen. Zelfs het kuitschieten van anemoonvispaartjes is zonder anemoon zonder problemen mogelijk. Het houden van anemoonvissen zonder een geschikte anemoon is natuurlijk niet soorteigen

Pas op voor grote olifantsoren (Amplexidiscus fenestrafer), die vroeg of laat clownvissen zullen opeten als ze proberen hen als gastheer te gebruiken.

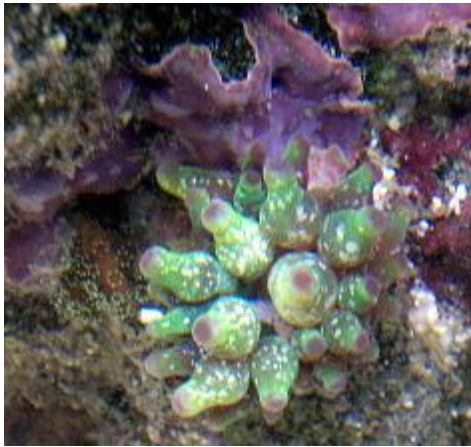
9.4 Andere anemoonsoorten (geen gastheeranemonen).

Er zijn ook verschillende niet-gastheer anemonen. Deze hebben dezelfde verzorging nodig als gastheeranemonen en kunnen ook als gastheer dienen voor anemoonvissen. De kans dat anemoonvissen deze accepteren is echter beduidend kleiner dan bij gastheeranemonen die bij de betreffende anemoonvis-soort passen. De bekendste zijn:

Cribrinopsis Crassa (vleesanemooon, mini-anemooon)

is een alternatief, vooral voor kleinere aquaria, omdat ze slechts 5 - 10 cm groot worden. De dieren delen zich in een vergelijkbare frequentie als bubbelanemonen (zie ook rechter foto) en zijn relatief gemakkelijk te houden.

Ze hechten zich meestal vast in de rifstructuur met lichte tot matige stroming.

Condilactis Gigantea (Caribbean Golden Rose) in tank ~40cm in de natuur > 1m

Difficulty : middelmatig tot moeilijk te houden.

Optimale standplaats is dicht bij de bodem met de voet onder rotsen bij middelmatige stroming. Kleurvariëteiten met paarse of groene tentakeluiteinden. Verdeling komt zelden voor in aquaria.

Stichodactyla Helianthus Zonneanemoon / Zonnebloemanemoon

Bereikt ongeveer 30 cm in aquaria, maar wordt in de natuur ook groter.
S. helianthus behoort tot het geslacht van de tapijtanemoon en is zeer netelig.
Aanvallen op andere aquariumbewoners zijn gemeld.
Optimale standplaats: rifbouw met gemiddelde stroming.

9.3 Waarom zijn sommige anemonen kleurrijk en andere eerder bleek?

Gezonde gastheeranemonen hebben 2 verschillende soorten kleuring:

- De bruine kleur is te danken aan gezonde en functionele zooxanthellen.
- Kleurpigmentatie
(Doel en doel zijn nog niet duidelijk bekend, waarschijnlijk beschermende werking tegen te fel licht).

Daarom hebben veel gastheeranemonen een bruine kleur, terwijl slechts enkele zo'n sterke pigmentatie hebben dat de anemoon heel kleurrijk lijkt.

Kleurrijke dieren halen natuurlijk aanzienlijk hogere verkoopprijzen.

Waarschijnlijk de meest voorkomende (en populaire) kleurvariant is de oranje of rode bubbelanemoon (E. quadricolor).

Er zijn echter ook kleurrijke exemplaren van alle andere gastheeranemonen.

9.4 Gevaar voor de mens?

Hoewel anemoonetel meestal niet wordt gevoeld door de dikke huid van vingers en handen, kan het wel worden gevoeld aan de binnenkant van armen, of op andere plaatsen waar de huid dun is. Sommige mensen zijn allergisch voor het stekende gif van anemonen. Aquarium handschoenen bieden uitkomst. De anemonen met de sterkste steekkracht zijn tapijtanemonen.

Als u een brandnetel hebt opgelopen en pijn hebt, kalmeer deze dan met een in azijn gedrenkte doek. Leg deze gedurende 15 minuten op de getroffen plek. Daarna afspoelen met water.

Een andere bron van gevaar is het verwijderen of inbrengen van de anemoon. Daarbij spuiten anemonen soms hun stekende gif.

Draag een veiligheidsbril om dit risico te vermijden!

Naast de onmiddellijke maatregel "intensief spoelen van het oog" wordt een bezoek aan de oogarts/oogkliniek aanbevolen.

9.5 Voeden anemoonvissen je anemoon?

Ja, dat doen ze. Vermoedelijke oorzaak is de zorg voor hun eigen gastheeranemoon, die ze verdedigen tegen andere aquariumbewoners en ook af en toe tegen de houder.

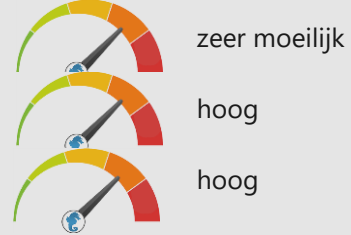
Deel 10 - Soortenlijst

10.1 Cryptodendrum Adhaesivum (Gerimpelde randanemoon of pizzaanemoon)

Verwachte afmeting:

30 cm

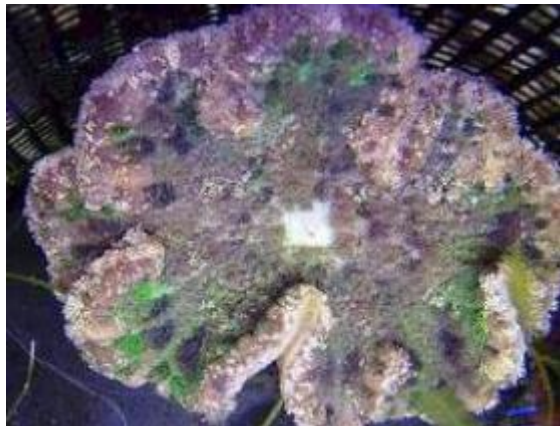
Houding moeilijkheidsgraad:

Brandnetelrisico:

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Niet bekend.
Beschikbaar als nakomelingen	Nee, over het algemeen slecht verkrijgbaar
Aanbevolen tankgrootte	200 liter en groter
Voorkeursvoeding	Aparte voeding aanbevolen (Artemis, Mysis)
Habitat	substraat/zandlicht tot gemiddelde stroom, hoge lichtintensiteit
Identificatie / Functies	Interessante kleurvariaties, meerdere kleuringen. Zeer korte dicht op elkaar geplaatste tentakels. Zeer hoge kleefkracht. Aanvallen op onvoorzichtige/zieke tankbewoners.

10.2 Entacmaea quadricolor (Bubble tip anemone, koper anemoon)

Verwachte afmeting:

40 cm

Houding moeilijkheidsgraad:

gemakkelijk / gemiddeld

Brandnetelrisico:

gemiddeld hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

laag

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdeling en het afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Divisie (frequent), evenals door opzettelijk snijden.
Verkrijgbaar als nakomeling	ja, goede beschikbaarheid, ook uit particuliere bronnen
Aanbevolen tankgrootte	vanaf 200 liter
Voorkeursvoedsel	geen aparte voeding nodig/aanbevolen
Habitat	hecht zich in de rifstructuur, meestal in het midden/ lagere gebiedsprefers medium stroom en gemiddelde lichtintensiteit
Identificatie/Kenmerken	Het gemakkelijkst te onderhouden gastheeranemoon, zeer resistent- /regeneratief in geval van verwondingen. Tentakels niet altijd in bubbelvorm 3 kleurvormen (rood, roodoranje, groen) en gemengde kleuren

Foto: Brian Smith

Foto: Robert Baur

Foto: Claude Schuhmacher

Foto: Phil Henderson

Foto: Jürgen Tjark

Foto: Marina Peters

Foto: Eva Grieser

10.3 Heteractis aurora (Sen anemoon, Glaskralen anemoon)

Verwachte afmeting:

50 cm

Houding moeilijkheidsgraad:

hoog

Brandnetelrisico:

gemiddeld hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

laag

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen voortplanting bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nee
Aanbevolen tankgrootte	vanaf 200 liter
Voorkeursvoedsel	geen aparte voeding nodig/aanbevolen Voeding door zooxanthellae (licht)
Habitat	hecht zich uitsluitend in het zand Prefers gemiddelde stroom en sterke lichtintensiteit
Identificatie/Kenmerken	Knobbels op de tentakels (zoals parelsnoeren). Trekkende. Meestal komen crèmekleurige, maar ook gekleurde variëteiten voor. Oranje/rode voet.

10.4 Heteractis crispa (Lederen Anemoon)

Verwachte afmeting:

Houding moeilijkheidsgraad:

Brandnetelrisico:

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

60 cm

hoog

gemiddeld hoog

laag

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen reproductie bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nee
Aanbevolen tankgrootte	vanaf 200 liter
Voorkeursvoedsel	geen aparte voeding nodig/aanbevolen Voeding door zooxanthellae (licht)
Habitat	Hecht zich meestal aan het bodemgebied of zand Houdt gemiddelde stroom en sterke lichtintensiteit
Identificatie/Kenmerken	Tot 15 cm lange en dunne tentakels, sommige met paarse uiteinden Most crèmekleurig, zelden ook roze. Helaas worden vaak gekleurde dieren aangeboden (geel, oranje, ...)

Foto: Ruedi Furter

Foto: Michael Koch

10.5 Stichodactyla haddoni (Tapijtanemoon)

Verwachte afmeting:

60 cm

Moeilijkheidsgraad:

gemiddeld

Brandnetelrisico:

zeer hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

hoog

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen voortplanting bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nee
Aanbevolen tankgrootte	vanaf 400 liter
Voorkeursvoedsel	Aparte voeding aanbevolen (Artemia, Mysis, gemalen spieringen) omdat dan minder agressief. Levering door zooxanthellae (licht).
Habitat Onderaan.	Het beste is om andere dieren niet in de buurt te plaatsen. Houdt van gemiddelde stroom en sterke lichtintensiteit.
Identificatie/Kenmerken	Veel kleurvariaties. Zeer korte, dicht op elkaar geplaatste tentakels. Hoge kleeftkracht. Frequente aanvallen op onvoorzichtige of zieke dieren. Snelle groei.

Foto: Marina Peters

Foto: Marina Peters

Foto: Cquarium

10.6 Stichodactyla gigantea (Reus Anemone)

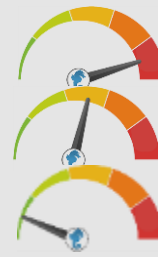
Verwachte afmeting:

Houding moeilijkheidsgraad:

Brandnetelrisico:

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

60 cm

erg moeilijk!

gemiddeld hoog

minimaal

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen voortplanting bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nee, wordt ook slechts zeer zelden aangeboden
Aanbevolen tankgrootte	vanaf 400 liter
Voorkeursvoedsel	Geen aparte voeding nodig/aanbevolen. Levering door zooxanthellae (licht).
Habitat	hecht aan de bodem of onder rotsen. Geeft de voorkeur aan zeer sterke stroom en sterke lichtintensiteit.
Identificatie/Kenmerken	Tentakels 1-2cm lang. Meestal crèmekleurig maar ook kleurvariaties. Moeilijkste anemoon om te houden. Stelt hoge eisen aan waterkwaliteit, stroming etc.

Foto: Greg Peterson

Foto: Tony Slotboom

Foto: Greg Peterson

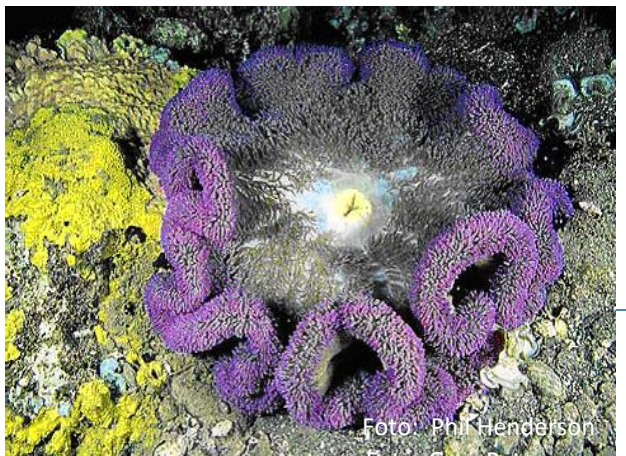

Foto: Phil Henderson

Foto: Gary Majchrzak

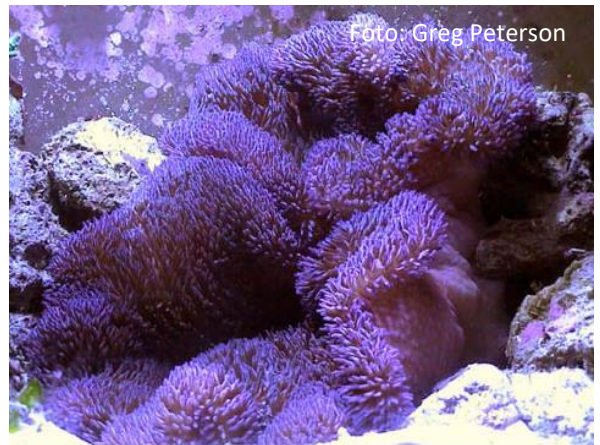

Foto: Greg Peterson

Foto: Tony Slotboom

Foto: Griccio

10.7 Heteractis magnifica (roodpootanemoon)

Verwachte afmeting:

70 cm

Houding moeilijkheidsgraad:

zeer moeilijk

Brandnetelrisico:

gemiddeld hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

minimaal

Voortplanting

Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers
Aquarium: Verdeling (zeldzaam).

Verkrijgbaar als nakomelingen

Ja maar zeldzaam. Meestal zijn er dieren uit riffen op de markt

Aanbevolen tankgrootte

vanaf 400 liter

Voorkeursvoedsel

Geen aparte voeding nodig/aanbevolen. Levering door zooxanthellae (licht).

HabitatUsually

hecht zich aan de top van de rifstructuur
Houdt van gemiddelde tot sterke stroming en zeer sterke lichtintensiteit

Identificatie/Kenmerken

Veel, middellange tentakels. Trekkende. Klimt zelfs over glas.
Beste plek: rifpilaar. Snelle groei. Geen beginnend dier!

Foto: Gary Majchrzak

Foto: Marina Peters

Foto: Tony Slotboom

Foto: Greg Peterson

Foto: Marc Kleinnießen

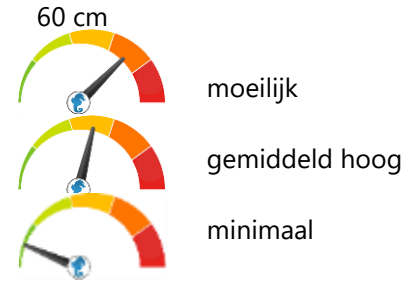
10.8 Heteractis malu (Hawai an Anemone)

Verwachte afmeting:

Houding moeilijkheidsgraad:

Brandnetelrisico:

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

Voortplanting

Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers
Aquarium: Geen voortplanting bekend.

Verkrijgbaar als nakomelingen

Nee

Aanbevolen tankgrootte

200 liter en groter

Voorkeursvoedsel

Geen aparte voeding nodig/aanbevolen. Levering door zooxanthellae (licht).

Habitat

Attaches meestal naar de bodem, zelden onder rotsen.
Houdt van lichte tot gemiddelde stroom en sterke lichtintensiteit.

Identificatie/Kenmerken

Relatief klein aantal korte tentakels. Vooral weinig van hen rond de mondschijf. Helaas worden vaak gekleurde of gebleekte dieren aangeboden.

10.9 *Macrodactyla dorensis* (Kurkentrekkeranemoon)

Verwachte afmeting:

30 cm

Houding moeilijkheidsgraad:

moeilijk

Brandnetelrisico:

gemiddeld hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

minimaal

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen voortplanting bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nee
Aanbevolen tankgrootte 200	liter en groter
Voorkeursvoedsel	Geen aparte voeding nodig/aanbevolen. Levering door zooxanthellae (licht).
Habitat	hecht meestal aan de bodem, zelden onder rotsen. Geeft de voorkeur aan lichte tot gemiddelde stroom en sterke lichtintensiteit.
Identificatie/Kenmerken	Relatief lange tentakels. Soms kurkentrekkerachtig van vorm. Verschillende kleurvarianties (felgroen, paars, roze).

10.10 Stichodactyla mertensii (Merten's Anemone)

Verwachte afmeting:

> 100 cm

Houding moeilijkheidsgraad:

moeilijk

Brandnetelrisico:

gemiddeld hoog

Gevaarpotentieel voor vis, garnalen, ...

minimaal

Voortplanting	Natuur: Seksueel, verdelen en afsnijden van kleine uitlopers Aquarium: Geen voortplanting bekend.
Verkrijgbaar als nakomelingen	Nr. Wordt slechts zeer zelden aangeboden.
Aanbevolen	tankgrootte vanaf 400 liter
Voeding	Voeren "af en toe" aanbevolen (Artemia, Mysis, kleine spieringen) Aanvoer door zooxanthellae (licht).
Habitat	In het onderste deel van het rifgesteente. Zelden ook onderaan. Geeft de voorkeur aan gemiddelde tot sterke stroom en sterke lichtintensiteit.
Identificatie/Kenmerken	Tentakels 1-2cm en variërend in lengte. Tentakels schijnen aan de onderkant door als knoppen. Meestal crèmekleurig. Kleur verandert zeldzaam. Alleen aanbevolen voor soortentanks

Afdruk

Auteur: Martin Kuhn, 82149 München, Estingerstr. 2c
e-mail: martin.kuhn@aquacalculator.com
Homepage www.aquacalculator.com / www.acalc.de

Linken van dit compendium is alleen toegestaan onder de volgende link:

https://www.aquacalculator.com/docu/Anemones_en.pdf De op mijn homepage aangeboden inhoud valt onder het eigen auteursrecht en mag niet op andere servers/homepages ter download worden aangeboden.

Bronnen en persoonsgegevens

Greg Peterson en Marina Peters	De Anemoon FAQ
Fautin en Allen	Anemoonvissen en hun gastheer-zeeanemonen http://biodiversity.uno.edu
Sprong en Delbeek	Het rifaquarium Deel II
Ron Shimeck Presentator	Zeeanemoon Geheimen
Fossa en Nilsen	Het moderne koraalrifaquarium
J. Malcolm Schick	A Functional Biology of Sea Anemones

Technische ondersteuning, suggesties voor verbetering, tekstcorrecties

Ruedi Furter, Inken Krause, Peter Schmiedel, Michael Mrutzek, Jens Kallmeyer, Claude Schuhmacher, Tobi, Torsten Spier, Claudia B., Andreas Völkers

DANK U VOOR UW AANDACHT!

